

"בקנאו את קנאתי בתוכם" (כה,יא)

"בתוכם" - בתוך מי? אמר הברדיטושבר שהיה ידוע כסנגורם של ישראל. שלא רק לפנחס זה הפריע - שנשיא שבט עושה דבר כזה, כולם התפוצצו מבפנים אבל פחדו להוציא החוצה חוץ מאחד - פנחס. וזהו "בתוכם" - בתוך כל אחד היה הכעס על נשיא שבט שמעון.

קדושת לוי

אנקודל'ה

"ואמרת להם זה האשה אשר תקריבו לה' כבשים בני

שנה תמימים שנים ליום עלה תמיד" (כח,ג)

דרש פעם הרה"ק החוזה מלובלין זי"ע את הפסוק כך:

'כבשים', מלשון כובש כעסו ומעביר על מידותיו, ואחד

שמעביר על מידותיו, זוכה שמעבירין לו על כל פשעיו, ואז

הוא נהיה כבן שנה. 'שנים ליום' - פעמיים ביום בבואו לביתו,

שחרית וערבית, יקבל על עצמו שלא להקפיד בכלל, ובה

נהיה 'תמימים' - כי כך לא יבוא לידי גאווה שהיא מום, ועל

ידי זה יהיה 'עולה תמיד' - תמיד רק יעלה מעלה מעלה ולא

יהיה יורד לעולם. כי בשעת כעס מסתלקת הנשמה חלילה.

ילקוט מאיש לרעהו

"וסמכת את ירך עליו" (כז,יח)

כאן בפסוק משה נצטווה לסמוך ביד אחת, ובהמשך הפרשה נאמר 'ויסמוך את ידיו עליו ויצוהו כאשר דיבר ה' ביד משה', ומשמע שסמך בשתי ידיו. וצריך להבין איך משה רבינו הרשה לעצמו להוסיף על מה שהקב"ה ציווה אותו, הרי אסור להרבות או להמעיט במצוות? ועוד קשה למה נאמר בפסוק 'כאשר דיבר ה' ביד משה', הרי משה לא עשה כאשר דיבר ה' אליו? הסביר הרב אריה לייב היימן זצ"ל, ראש ישיבת בוסטון, שהאיסור להרבות או להמעיט שייך במצוות בין אדם למקום, אך במצוות בין אדם לחבירו, כגון צדקה, הכנסת אורחים, פאה - אין להם שיעור. הציווי למשה רבינו היה לתת מהודו ליהושע, וזאת היא מצוה שבין אדם לחבירו, ולכן היה מותר - ואף רצוי - להוסיף לו כמה שרוצה, וזה נחשב 'כאשר דיבר ה'".

לב הארי

הגיליון לזכות ולבריאות אדונינו מורינו
ורבנו ר' ישכר דוב בן מרים שליט"א

"אבינו מת במדבר והוא לא היה בתוך העדה הנועדים על

ה' בעדת קרח" (כז,ג)

לכאורה, מה רצו בנות צלפחד להגיד בזה שלא היה צלפחד בעדת קרח, וכי מפני זה ישתנה הדין בעניינם? אלא אפשר לבאר על פי דברי חז"ל בבבא בתרא, שקרח ועדתו חיים וקיימים עד עצם היום הזה בתוך האדמה שבלעתם, והם צועקים משה אמת ותורתו אמת. והגמרא שם מפרטת שטענת בנות צלפחד הייתה כך: אם דינם כבן - צריכות הן לרשת את הארץ עם אחי אביהם. ואם דינם כבת - תתייבם אימם כדין מי שאין לה בנים ומת בעלה. ולפי זה מובן למה בנות צלפחד הזכירו בכוונה תחילה שהוא לא היה בעדת קרח, מפני שאם היה מת עם עדת קרח בעונשם, נמצא אם כן שהוא חי וקיים עד היום הזה ובטלה טענתם שטענו כי אימם אינה יכולה להתייבם.

מבחר הפנינים

"ובחודש השביעי באחד לחודש... יום תרועה יהיה לכם"

(כט, א)

הגמ' אומרת במסכת ראש השנה: מפני מה תוקעים ומריעים, כדי לערבב השטן. ורש"י מפרש להם: כיוון שרואה את ישראל מחבבין את המצוות, פוחד השטן לקטרג עליהם. וקצת לא מובן, בכך שמחבבין ישראל את המצוות, בגלל זה יפחד השטן לומר לפני ה' את עוונותיהם ופשעיהם? אלא אפשר לבאר על פי הגמ' ביומא, שיש שני אופנים בעשיית התשובה, תשובה מאהבה ותשובה מיראה, והעושה תשובה מאהבה, נהפכים לו זדונות לזכויות. ולפי זה מובן למה השטן פוחד, כי כשהוא רואה את ישראל מחבבין את המצוות, וממילא עושים תשובה מאהבה, מפחד הוא לשטנם מפני שכל עבירה שיוסיף להזכיר לפני ה' תיהפך לזכות, ואם כן יצא שכרו בהפסדו.

חתם סופר

"את קרבני לחמי לאשי" (כח,ב)

את קרבני, כלומר עיקר הקרבן שלי, אומר הקב"ה, "לחמיי" "לאישי", תנו לחם לאנשים שלי, זו צדקה.

הקדוש ר' פנחס מקאריץ זצ"ל

פנחס בן אלעזר וגו' השיב את חמתי מעל בני ישראל (כה, יא)

התורה משבחת את מעשה של פנחס, ומסיימת בכך שבשכר מעשהו, יזכה לכהונה – "והייתה לו ולזרעו אחריו ברית כהונת עולם" והנה, מלשון הפסוקים משמע, שעיקר זכייתו של פנחס בכהונה, אינה נובעת מעצם המצווה ומסירות נפשו, אלא רק מהתוצאה הנלווית, שהיא הצלת העם מכיליון וכלשון הפסוקים: "השיב את חמתי... ולא כליתי את בני ישראל... לכן אמור... והייתה לו ולזרעו אחריו...". כלומר, מאחר ש"לא כליתי", "לכן אמור". ומסביר זאת הסטיפלער כך: על עצם קיום המצוות, אין אדם מקבל את שכרו בעולם הזה, אלא בעולם הבא. ולכן עצם הריגת זמרי אינה מביאה לשכר בעולם הזה. לעומת זאת, התוצאה הנלווית של הצלת בני ישראל היא כבר במישור שבין אדם לחברו, ועל מצות שבין אדם לחברו הכלל הוא ש"אדם אוכל פירותיהם בעולם הזה" לכן, שכר הכהונה הובטח לפנחס לא מחמת עצם המצווה אלא מחמת הצלת בני ישראל שנבעה ממנה.

הסטיפלער

"השיב את חמתי מעל בני ישראל... לכן הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

אומר בעל הטורים: "לכן" בגימטריא 100 מידה במידה. לכאורה איפה כאן המידה כנגד מידה!! המגלה צפונות מבאר את זה בצורה נפלאה: אם נתבונן בפסוק 'השיב את חמתי מעל בני ישראל', לכאורה המילה "מעל" מיותרת ועוד, מה הצורך לומר: "ולא כליתי", הרי ברור שאם ה' השיב את חמתו אז ממילא לא כילה אותם!?! אלא ידוע שהקב"ה אינו מכלה את זרעו של יעקב לעולם, אך חלילה כשחייבים כליה, לוקח הקב"ה אליו את כל הצדיקים כי הרי מיתת צדיקים מכפרת... והנה במעשה זמרי היו חייבים ישראל כליה, וכדי שלא לכלותם היה צריך שה' ייטול את גדולי הדור אשר הם על ישראל, וכיון שעמד פנחס והשיב חמתו כשהרג את זמרי, כבר לא היה צורך להמית צדיקים. יוצא שבמעשה של פנחס ניצלו הצדיקים מן המיתה וגם ישראל מכליה. וזה מה שמרומז כאן בפסוק "פינחס בן אלעזר השיב את חמתי מעל בני ישראל" מאותם שהם על בני ישראל = הצדיקים – שלא הוצרכתי

להמית אותם, וזוהי המידה כנגד מידה: כיון שפנחס נתן חיים לצדיקים, הנני נותן לו את בריתי שלום - שיהיה שלם ושלא תשלוט בו מיתה, ויהיה לו חיים לעולמי עד, כמאמר חז"ל שפינחס הוא אליהו. ועל פי זה גם מובנת כוונת חז"ל: "בדין הוא שיטול שכרו" – "לכן אמור הנני נותן לו את בריתי שלום". כלומר בדין הוא משום מידה כנגד מידה.

מגלה צפונות

אזיס ווארט

"הנני נותן לו את בריתי שלום" (כה, יב)

ישנה את האימרה הידועה, שלפלא הוא הדבר שלאחר שקוראים בתורה בשבת פרשת בלק על מעשה קנאותו של פינחס, מסיימים בזה את קריאת פרשת אותו שבוע, ואילו את סיפור הבטחת שכרו קוראים רק לשבת הבאה, בפרשת פינחס. וכי לא היה מן הראוי להוסיף את פרשת השכר לקריאת השבוע הקודם, ורק אחר כך להפסיק? אלא לימוד גדול רצתה התורה ללמדנו! כשאדם עושה מעשה קנאות ומקנא את קנאת ה' בתוך בני ישראל, אין למהר ולתת את שכרו. יש לבדוק תחילה מה הן סיבת קנאותו... מה הם המניעים שעומדים מאחורי מעשה, לאיזה מטרות הם נועדו... שבוע שלם יש לשבת על מדוכה זו, ורק אחר כך אפשר להכריז, כי היתה זו קנאה לשם שמים ומגיע עליה שכר ברית שלום... ובשם המגיד מישרים רבי מרדכי דרוק זי"ע שמעתי, כשרצה להסביר מהו קנאות אמיתית היה אומר בצחות: כי הנה אצל פנחס (ברשי"י סוף פרשת בלק) כתוב: "ראה מעשה וכו' ומיד ויקח רומח בידו", והנה היום לדאבוננו רואים הרבה פעמים שקודם "לוקחים רומח ורק אחר כך מחפשים את המעשה".

פנינים

"ויפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר איש על העדה... ולא תהיה עדת ה' כצאן אשר אין להם רועה" (כז, יז)

אמר הרה"ק הלב שמחה זי"ע, שמעתי מכ"ק אבי הרה"ק האמרי אמת זי"ע בלודמיר שמשו רבינו ע"ה ביקש שתי בקשות: שיפקוד ה' יתברך 'איש על העדה', וגם אם יהיה חלילה זמן בו 'אין להם רועה', שלכל הפחות יהיו כצאן בלי רועה, שמצטופפים יחד לעדר מלוכד, ושומרים על הכבשים הרכים מחיות אורבות.

ליקוטי יהודה